

ВАЖЛИВІСТЬ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ДЛЯ ВИКОНАВЦІВ З ПОВІТРЯНОЇ АКРОБАТИКИ НА ПОЛОТНАХ

THE IMPORTANCE OF CHOREOGRAPHIC TRAINING FOR PERFORMERS OF AERIAL SILKS

Питання важливості хореографічної підготовки у техніко-естетичних видах спорту піднімалося в сучасній літературі неодноразово. В даний час на горизонті нових видів спорту з'явився такий вид як повітряна акробатика на полотнах. У зв'язку зі збільшенням популярності цих напрямків зростає і потреба у методичній та технічній підготовці як тренерів так і виконавців, розробляються програми, які дозволять виконавцям досягнути більших творчих та спортивних успіхів на цьому знарядді. Тож, метою нашого дослідження постало питання дослідити важливість хореографічної підготовки виконавців, котрі займаються на повітряних полотнах.

На основі педагогічного експерименту ми з'ясували, що поєднання хореографічної підготовки та виконання елементів на полотнах створює більшу результативність виступів, оскільки сприяє створенню атмосфери вистави, а також залучає більше просторових локацій під час номеру. Порівнюючи тих виконавців, які не використовували хореографію, з тими, хто додав танцювальні зв'язки, можна сказати, що їх вирізняє різне естетичне сприйняття роботи. Номер, підготовлений без хореографа, більше підходить для спортивних змагань, а ті, що включають хореографію - більш видовищні і можуть бути використані в цирковому мистецтві. Тому хореографічна підготовка в повітряних полотнах є важливою складовою створення образу номеру і має важливий вплив на естетичне сприйняття задуму тренера. Навчання хореографічної грації у спортсменів у техніко-естетичних видах спорту вже досліджувалося у сучасних наукових роботах, проте саме питання хореографічної підготовки виконавців, що займаються повітряною акробатикою на полотнах, у сучасній літературі досі не піднімалося. Тому це питання потребує ґрунтовного дослідницького та педагогічного експерименту щодо залучення хореографії в процесі підготовки до змагань та виступів. Завдяки проведеному дослідженню, ми вивчили сучасні публікації, які допоможуть нам у вирішенні цієї наукової проблеми, провели педагогічний експеримент на базі Школи повітряної акробатики «Шоколад» (м. Львів) та розробили експериментальну програму хореографічної підготовки артистів та спортсменів, котрі займаються на повітряних полотнах.

Ключові слова: *повітряна акробатика на полотнах, хореографічна підготовка, педагогічний експеримент, сучасна хореографія, техніко-естетичні види спорту.*

The question of the importance of choreographic training in technical and aesthetic sports has been raised in modern literature repeatedly. Nowadays, aerial acrobatics on the canvas has appeared on the horizon of new sports. Due to the growing popularity of these branches, the need for methodological and technical training of both coaches and performers is growing, and programs are being developed that will allow performers to achieve greater creative and sporting success in this tool. Therefore, the aim of our study was to investigate the importance of choreographic training of performers engaged in aerial silks. Due to the research, we studied modern publications that will help us solve this scientific problem, conducted a pedagogical experiment on the basis of the School of Aerial Acrobatics "Chocolate" (Lviv) and developed an experimental program of choreographic training of artists and athletes engaged in aerial silks. Based on the pedagogical experiment, we have found that the combination of choreographic training and performance of elements on canvases creates greater effectiveness of the performance, because it helps to create the atmosphere of the show, and attracts more spatial locations during the performance. Comparing those performers who did not use choreography with those who added dance connections, we can say that the performances are different. Performances prepared without a choreographer are more suitable for sports competitions, however, those that involve choreography are more spectacular and can be used in circus art. That is why choreographic training in aerial silks is an important component of creating the image of the performance and has an important impact on the aesthetic perception of the coach's idea. The teaching of choreographic grace in athletes in technical and aesthetic sports has been studied by scientists such as Sosina V.Yu. (2009), Todorova V.G. (2018), Rumba O.G. (2013), etc. The question of the development and technical component of aerial acrobatics on canvases can be explored in the works of Steven Santos "Simply Circus" (2013), and Gurevich Z.B. (1984). However, the issue of choreographic training of performers engaged in aerial acrobatics on canvas has not yet been raised in modern literature. Therefore, this issue requires a thorough research and pedagogical experiment to involve choreography in the process of preparation for competitions and performances.

Key words: *aerial acrobatics, aerial silks, choreographic training, pedagogical experiment, modern choreography, technical and aesthetic sports.*

УДК 796.4:797.5:793.3] 374
DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/46.9>

Драч Т.Л.,
тренер-хореограф
Школи повітряної акробатики
«Шоколад»,
аспірантка
Львівського державного університету
фізичної культури
імені Івана Боберського

Постановка проблеми у загальному вигляді.
В силу прямого відношення повітряної акробатики на полотнах до техніко-естетичних видів спорту, можна казати про важливість хореографічної підготовки для виконавців, під час підготовки до змагань та виступів. Зважаючи на те, що більшість елементів під час номерів виконавець виконує у повітрі, та

не має змоги торкатися підлоги, головним чином, хореографічна підготовка артистів та спортсменів у цих напрямків, в першу чергу, має включати роботу над дотягнутості стоп та виразністю рук та голови, а також артистичною виразністю виконавців. Однак, це не все, що може стосуватися хореографії у цих напрямків. У переважній більшості номерів, сам

вихід виконавців, а також фінал, є хореографічним. Адже до полотна слід гарно підійти, а також з нього красиво зійти та завершити номер. Тож, для дослідження цього питання, ми вирішили провести педагогічний експеримент під час підготовки до виступу виконавців Школи повітряної акробатики «Шоколад» (м. Львів) та залучити в процесі підготовки дітей до виступу заняття з хореографії.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Виховання хореографічної грації у спортсменах у техніко-естетичних видах спорту досліджували такі науковці, як Вінер І.А. (2003), Сосіна В.Ю. (2009), Тодорова В.Г. (2018) та ін. Питання ж розвитку та технічної складової повітряної акробатики на полотнах, можна дослідити у роботах Стівена Сантоса «Simply Circus» (2013), та Pony Poison (2013). Однак питання хореографічної підготовки виконавців, котрі займаються повітряною акробатикою на полотнах ще не піднімалася у сучасній літературі.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Вивчаючи попередній досвід написання подібних робіт, слід зазначити, що проблема підготовки спортсменів у повітряній акробатиці розробляється вже давно. Адже техніко-естетичні напрямки спорту, потребують мистецького підходу до викладання та підготовки спортсменів. Хоча і повітряна акробатика на полотнах – новий напрям, тим не менш, виконавці, які досягнули в цьому виді успіхів, робили акцент на усесторонній підготовці номеру. Залучаючи хореографічний тренаж, акробатичний, гімнастичний, силовий [5, с.34]. Ці складові гарантують виступаючим досконалі лінії та довершеність гімнастичних елементів. Повітряні полотна мають свою техніку виконання, на них слід тримати добре баланс та маневрувати, для того, щоб не плутатися, окрім того, важливо зважати на техніку безпеки під час виконання елементів, адже зриви з висоти є вкрай небезпечними, однак ефектними для глядача. Тим не менш, під час зриву, елемент буде значно красивішим, якщо виконавець звик до підтягнутого положення тіла, дотягнутих стоп та округлих позицій рук. Саме тому, особливістю хореографічної підготовки спортсменів, котрі займаються цим напрямком є тримання балансу та утримання поз [1, с. 56]. А також, відпрацьовувати хореографічну довершеність слід, не тільки окремо під час хореографічного тренажу, але й в процесі виконання вправ. Тоді робота з хореографом стане більш результативною та ефективною.

Мета статті. Метою нашої статті є дослідити особливості хореографічної підготовки артистів або спортсменів, котрі займаються на повітряних полотнах.

Для цього були поставлені **завдання**:

– дослідити літературні джерела, які стосуються хореографічної підготовки у техніко-естетичних видах спорту;

– провести педагогічний експеримент, щодо залучення занять з хореографії під час підготовки до виступів учнів студії танцю «Шоколад», для перевірки ефективності додаткового навантаження на виконавців та ефективності хореографічного тренажу;

– розробити програму для виконавців, котрі займаються на повітряних полотнах, з використанням хореографічного екзерсису.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Важливим елементом під час занять повітряними полотнами залишається і хореографічна підготовка. Вивчаючи елементи на повітряних полотнах дівчата та хлопці розвивають власні акробатичні здібності та силу, вони формують в собі витривалість, координацію, граційність. Однак силові елементи – це не єдиний аспект підготовки на повітряних полотнах, другою за значимістю та впливу на результативність виступу на змаганні чи концерті – є хореографічна підготовка виконавців [2, с. 54].

Для того, щоб підготувати дитину до виступу важливо скоординувати дії хореографа з діями тренера, а саме співпраця з ним, дає можливість зрозуміти, які саме елементи потрібно вивчити з дитиною та який образ створити під час виступу. Діти можуть створювати його за власним бажанням або за задумом тренера з повітряної акробатики.

Під час нашого педагогічного експерименту у Школі повітряної акробатики «Шоколад», разом з тренером з повітряних полотен Ольгою Магерою, співпрацювали для створення номерів до виступів на концерті.

За завданням тренера учням слід було самостійно підібрати музику для виступу та створити образ. Оскільки діти з більшим задоволенням виконують образи, які їм доводилися, цей експеримент виявився вдалим. Музика підібрана однією з учениць Антонок Діаною була ліричною Lewis Capaldi Someone you loved, що навіяло хореографу можливість застосувати партер у стилі контемп перед початком вилазу на полотно, партерні елементи виглядали вдало, оскільки, на контрасті з самим номером, який виконується на висоті, це дає більше просторової активності та пересування, створюється своєрідне шоу, котре дозволяє поєднати танець, повітряну акробатику та драматичне мистецтво. Адже окрім зосередження під час виступу на виконанні елементів, дитину слід також навчити створювати драматичний образ, котрий для сцени є важливим. Серед партерних рухів з контемпорарі данс, можна використати *twist*, *скрутки*, *маятник* та інші, такі елементи відображають хвилювання в музиці та в переживаннях героїні, яка виконує танець, названий «Сповідь одинака»

Другий номер, котрий ми підготували до виступу – «Останній танець» у виконанні Анастасії Журавель. Спочатку виконавиця підбрала

музику Sia I'm Still Here, однак після перших репетицій ми обрали іншу музику, яка більше відобразила характер та задум самої виконавиці India – Derniere Danse.

За задумом самої виконавиці, вона – маленька дівчина, яка мріє виступати на сцені, але її батьки вважають цю професію не для неї, і всіляко перешкоджають її прагненням до сцени, тому вона вирішила зробити останню спробу та поїхала на кастинг в Париж, щоб виконати свій останній переможний танець. Для створення образу Анастасія Журавель взяла реквізит, улюблену ляльку, котру вона взяла з собою на сцену. Грайлива музика додала шарму та артистичності її рухам. Виконавиця використала перед вилазом на полотно, акробатичні елементи у партері, arabesque та tour an dedans. Окрім того, між зв'язками на полотні, вона спускалася на підлогу, виконувала tour chene, а також body roll всім тілом. Для виконання tour attitude, виконавиця мала недостатню професійну танцювальну підготовку, що не дало змоги виконавиці виконати цей елемент на цьому концерті. Однак введення хореографічного тренажа, як основної дисципліни в студії при підготовці до змагань має дозволити виправити всі ці недоліки.

Були і виконавиці, котрим не бракувало технічної підготовки, такі як Буряк Кіра та Фуртак Вікторія. Під час виконання свого номеру на повітряних полотнах Буряк Кіра виконала чотири tour futee, а також показала ряд видовищних grand battements на півпальцях, та контемпорарі зв'язки у партері. Така насичена програма пов'язана з тим, що у дівчини є професійна гімнастична підготовка, адже виконавиця на протязі п'ятьох років до цього часу займалася художньою гімнастикою, де обов'язковою складовою програми є хореографічна підготовка. Вона створила номер під музику Sasageyo Opening Атака титанів. Хоча музика є динамічною та активною, тим не менш виконавиця впевнено виконала свій номер, поєднала його з сучасною хореографією та акторською майстерністю. Важливо було напрацювати витривалість виконавиці, адже такий технічно складний номер, як на фоні повітряної акробатики, так і хореографічно насичений, потрібно було добре відпрацювати [4, с. 76]. Для його відпрацювання, репетиції тривали по кілька годин, дві години хореографії і стільки ж заняття на полотнах, це дозволило виховати в дитині витривалість та набути потрібного темпу у виконанні елементів на полотнах.

Наступний та найбільш успішним став номер Фуртак Вікторії під саундтрек до мультфільму Raya and the Last Dragon. Контемп у партері додав більшої амплітуди в номері та створив цілу виставу під час виконання постановки. Однак не менш важливим стала особлива музичність дівчини, яка виконувала елементи, чітко потрапляння у музичні акценти зробило постановку більш цілісною та професійною. А останній зрив, перед яким дівчина

Фото 1. Елемент напівспагат на повітряних полотнах у виконанні Анастасії Журавель

замотувалася повністю у полотно був ефектним, адже був вчасно виконаним і починався від самої стелі. Крім того, в хореографічній частині постановки дівчина показала добре developpe в бік та виконала tour chene перед вилазом на полотно. Не тільки це було важливою складовою успішного виступу, Вікторія ще й обіграла та створила образ.

Закінчення номеру – це та точка, яку слід обов'язково поставити у кожному виступі, для того, щоб глядач зрозумів, що виступ закінчився та постановка вийшла завершеною та композиційно обґрунтованою. Тому в кожному номері на полотнах, потрібно завершити постановку, і після цього зробити уклін, в тому образі, якому він був створений [3, с. 13].

Висновки з даного дослідження і перспективи. Завдяки проведеному дослідженню ми визначили важливість хореографічної підготовки виконавців, котрі займаються на повітряних полотнах. Для цього ми дослідити літературні джерела, які стосуються хореографічної підготовки у техніко-естетичних видах спорту та провели педагогічний експеримент, щодо залучення занять з хореографії під час підготовки до виступів учнів студії танцю «Шоколад» та перевірили ефективність додаткового навантаження на виконавців з використанням хореографічного тренажу. Окрім того, нами була розроблена програма для виконавців, котрі займаються на повітряних полотнах, з використанням хореографічного екзерсису.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Винер И. А. Подготовка высококвалифицированных спортсменов в художественной гимнастике : автореф. дис. на соискание наук степени канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки, оздоровительной и адаптивной физической культуры» / И. А. Винер. СПб : С.-Петербург. гос. акад. физ. культуры им. П. Ф. Лесгафта, 2003. 20 с.
2. Румба О. Г. Основы хореографической грамотности в художественной гимнастике : учеб. пособие / О. Г. Румба. 2-е изд., перераб. и доп. Белгород: Изд-во «ЛитКараВан», 2013. 144 с.
3. Сосина В.Ю. Хореография в гимнастике : учеб. пособие для студентов вузов / В.Ю. Сосина. Киев : Олимпийская литература, 2009. 135 с.
4. Тодорова В.Г. Хореографічна підготовка в техніко-естетичних видах спорту: монографія. Львів: ЛДУФК; 2018. 252 с.
5. Цветкова Л. Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручн. -2-е вид. -К.: Альтерпрес,2007. -324 с.: іл.
6. Santos Steven. Simply Circus. Introduction to Rigging Lyras and Trapeze Bars. Simply Circus, Inc. 2013.
7. Pony Poison. Simply circus. Aerial silk Електронний ресурс: <http://www.simplycircus.com.au/facepainting--balloons.html> (Дата звернення – 13.01.2022)